

ційно-економічних механізмів діяльності підприємства; зміна парадигми вищої освіти — відмова від принципу здобування освіти на початкових стадіях життєвого циклу кадрового ресурсу, орієнтація на принцип «освіта протягом всього життя».

Федорова Ю. К.,

канд. екон. наук, доц.
Східноукраїнський національний
університет ім. В. Даля,

Журавльова О. А.,

Східноукраїнський національний
університет ім. В. Даля,

РОЛЬ САМОПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА ВНЗ ПРИ ФОРМУВАННІ ЙОГО ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО МАРКЕТОЛОГА

Швидкі зміни в економіці й суспільстві України потребують адаптації до них в усіх сферах діяльності людини. Що стосується вищої управлінської освіти, то в цій сфері також необхідно рухатися в ногу з часом та готувати фахівців, що були б підготовлені до подібних перетворень та реалій сьогодення. На сучасному ринку товарів та послуг постійно зростає рівень конкуренції, підвищуються потреби та вимоги споживачів, а це формує попит на фахівців з маркетингу. Але для того, щоб випускник вищого навчального закладу був конкурентоспроможним на ринку праці та зацікавив роботодавця, він повинен мати високий рівень професійної компетенції, що складається з його вмінь та навичок, здобутих під час навчання, та розвинутих власних якостей.

Володіння професійними компетенціями під час випуску з університету означає, що студент-випускник має певний рівень психічного й інтелектуального розвитку особистості і є підготовленим до виконання професійних завдань в місцях майбутнього працевлаштування. Якщо говорити про формування майбутніх маркетологів, то після закінчення навчання вони повинні оволодіти комплексом знань не лише з економіки і управління, а й соціології, психології, культури та інших сфер суспільного характеру для здобуття навичок спілкування з людьми, дослідження середовища, оволодіння вітчизняною та світовою куль-

турною спадщиною, формування громадської позиції. Саме комплекс набутих знань формує у майбутніх фахівців професійну свідомість та професійну компетенцію, що свідчить про ступінь готовності випускника вищого навчального закладу до життя, його подальшого розвитку й активної участі в діяльності суспільства. Це дозволяє не тільки реалізувати свої знання і вміння з отриманої професії, але й розширити можливості застосування своїх навичок в сучасних умовах, виробити гнучкість і професійну творчість для підвищення власного рівня конкурентоспроможності на ринку праці.

За умов побудови ринкової економіки підготовка вітчизняних фахівців-маркетологів із високим рівнем професійної компетенції передбачає оволодіння ними основними теоретичними положеннями та практичними навичками з їх використання. Рівень теоретичної підготовки студентів багато в чому залежить від рівня кадрового потенціалу вищих навчальних закладів, який постійно зростає в зв'язку ростом числа викладачів з вченими званнями та науковими ступенями. Практична підготовка формується на практичних та семінарських заняттях, під час виробничої практики, під час курсового та дипломного проектування. Але підготовка студентів тільки в рамках навчальних занять в університеті вже не може охопити всі аспекти сучасної дійсності і те велике коло задач, що виникають перед майбутніми фахівцями в практичній діяльності. Джерелом одержання додаткових знань може служити самостійна робота студентів, головне призначення якої є закріплення знань і вмінь, отриманих на заняттях, відпрацювання навичок та засвоєння нового матеріалу. Тим самим, самостійна робота дозволяє студенту планувати власну пізнавальну діяльність та контролювати її хід.

Готовність до самоосвіти передбачає оволодіння студентами всіма компонентами самоосвітньої діяльності: мотиваційним, цілеутворюючим, процесуальним, організаційним і оцінним. Самоосвіта людини носить індивідуальний характер і припускає творчий підхід до визначення приватних і перспективних цілей, вибору методів і засобів організації самоконтролю, осмисленню соціального замовлення, кваліфікаційних вимог до рівня підготовки, життєвих установок, запасу наявних знань і умінь. Якість і ефективність самоосвітньої роботи багато в чому залежить від стилю і методів самостійної роботи. При цьому важливо відноситися до самоосвіти як до визначеної системи особистої навчальної діяльності, а не як до епізодичного

заняття. В успішній самоосвіті важлива роль приділяється формуванню навичок самоврядування і самотренування, виконанню різноманітних практичних завдань.

Сучасні вимоги до підготовки управлінських кадрів обумовлюють необхідність постійного удосконалювання всіх сторін освітнього процесу. Одним з важливих елементів підвищення якості й ефективності процесу навчання є постійне поліпшення методичного рівня. Вибір найбільш адекватних для даних умов методів навчання дозволить підготувати високопрофесійних, компетентних і високоморальних фахівців, здатних діяти в складній нестандартній обстановці, нових соціально-економічних умовах.

Також джерелом вдосконалення професійної підготовки студентів та підвищення професійної свідомості можуть служити наукові дослідження, проведені студентами в рамках науково-дослідної роботи студентів (НДРС), яку можна розглядати як одну з форм самостійного навчання. Цілями наукової праці студентів під час їхнього навчання в університеті є поглиблення отриманих на заняттях знань, формування навичок самостійної творчої роботи, виявлення здібностей студентів до наукового пошуку, залучення студентів до роботи з додатковою навчальною літературою та періодичними виданнями (українськими, російськими, зарубіжними), придбання студентами навичок підготовки доповіді, публічного виступу перед аудиторією слухачів і обґрунтованих відповідей на поставлені запитання.

Таким чином, в сучасних умовах актуальною проблемою в вищих навчальних закладах, що готують спеціалістів з маркетингу, є всебічне виховання та підготовка молоді до ринкової економіки для формування їхньої професійної компетенції. Формування професійної компетенції випускників вищих навчальних закладів може протікати успішно тільки в умовах управління навчальним процесом з використанням активних методів навчання та впровадженням інновацій у навчання як з боку керівників навчальних закладів, так і з боку викладачів. Отже, виховання професійної свідомості молоді покладається на навчальний процес завдяки новітнім педагогічним технологіям та високої кваліфікації викладачів.